

מצע לפעולה - ועידת בייג'ין 1995

מצע בייג'ין נחתם בספטמבר 1995 במסגרת הוועידה הבין-לאומית ה-4 לנשים, שהתקיימה בבייג'ין ועסקה בקידום השוויון והשלום.

הוועידה נחשבת לוועידה היסטורית, כי לראשונה נקבעו התחומים ודרכי הפעולה לקידום מעמד האישה, ומצע בייג'ין הפך למגילת היסוד של העוסקים בתחום. שניים-עשר נושאים נקבעו במצע ואלה הם:

1. נשים ועוני

- בדיקה, אימוץ ושימור המדיניות המקור-כלכלית בנושא העוני, ופיתוח אסטרטגיות הנוגעות לצרכים של נשים הנמצאות במעגל העוני.
- ייזום תקנות ותיקוני חקיקה, במטרה להבטיח שוויון זכויות לנשים ונגישות למשאבים כלכליים.
- לאפשר לנשים נגישות למגגנונים של מתן חסכוניות והלוואות.
- פיתוח מתודולוגיות המבוססות על מגדר, ובכלל זה מחקרים הבודקים את נושא הפמיניזציה של העוני.

2. חינוך והכשרה מקצועית

- הבטחה של שוויון הזדמנויות בחינוך.
- ביעור האנאלפביתיות בקרב נשים.
- שיפור הנגישות להשכלה ולהכשרה מקצועית, מדעית וטכנולוגית עבור נשים, ועידודן להרחבת השכלתן.
- קידום הקצאת משאבים ופיקוח על יישום רפורמות חינוכיות.
- קידום למידה מתמדת והכשרה מקצועית בקרב נשים ונערות.

3. נשים ובריאות

- הרחבת הנגישות של נשים במעגלי החיים לקבלת טיפול, מידע ושירותים רפואיים.
- חיזוק תוכניות מניעה בתחום רפואת הנשים.
- טיפול מותאם מגדרית במחלות המועברות ביחסי מין, ב-hiv/aids ובסוגיות הקשורות למין ולבריאות.
- קידום מחקר והפצת מידע בנושאים הקשורים לבריאות האישה.

4. אלימות נגד נשים

- נקיטת צעדים משולבים למניעה ולביעור אלימות נגד נשים.
- קידום מחקר בנושאים: הסיבות לאלימות כלפי נשים ותוצאותיהן; יעילות האמצעים הננקטים למניעת האלימות כלפי נשים.
- ביעור תופעת הסחר בנשים ותמיכה בקורבנות הסחר, לרבות הסחר בנשים למטרות זנות.

5. נשים בעיתות מלחמה

- הגדלת השילוב של נשים בהליכי משא ומתן ליישוב סכסוכים ברמת קבלת ההחלטות, והגנה על נשים החיות באזורי מלחמה או תחת כיבוש.
- פעילות למען הקטנת ההוצאות הצבאיות והביטחוניות.
- קידום פתרונות לא אלימים לסכסוכים, ומזעור ההפרה של זכויות האדם במצבי סכסוכים.
- קידום השתתפות פעילה של נשים ביצירת "תרבות של שלום".
- קידום ההגנה, הסיוע וההכוונה לנשים פליטות ועקורות.

6. נשים וכלכלה

- קידום זכויות כלכליות של נשים, כולל גישה לתעסוקה, הבטחת תנאי עבודה הולמים, ושליטה על משאבים כלכליים.
- יצירת שוויון הזדמנויות בגישה למשאבים, לתעסוקה ולשוק העבודה.
- הענקת שירותים עסקיים, מתן הכשרות, גישה למידע, לשוקים ולטכנולוגיה, במיוחד לנשים בעלות הכנסה נמוכה.
- חיזוק המעורבות של נשים בכלכלה וברשתות כלכליות.
- ביעור הפליה בתעסוקה ובהשמה מקצועית.
- קידום חלוקת תפקידים שוויונית בין גברים לבין נשים במסגרת המשפחה.

7. נשים בעמדות כוח ובמוקדי קבלת החלטות

- נקיטת צעדים המבטיחים גישה שוויונית ושילובן המלא של נשים בתהליכי קבלת ההחלטות.
- הרחבת השתתפותן של נשים בתהליכי קבלת החלטות ובעמדות מנהיגות.

8. גופים ציבוריים לקידום מעמד האישה

- חיזוקם של גופים ממשלתיים וציבוריים, ועידוד הקמתם של גופים חיוניים חדשים.
- שילוב של גישות מגדריות בחקיקה, במדיניות ציבורית, בתוכניות ובפרויקטים.
- עיבוד נתונים ומידע מגדריים והטמעתם למטרות הערכה ותכנון.

9. זכויות נשים

- קידום זכויות נשים והגנה עליהן, תוך יישום מלא של עקרונות ה-CEDAW.
- הבטחת השוויון ומניעת הפליה בחוק ובפועל.
- הטמעת מידע בדבר זכויות נשים על-פי חוק.

10. נשים בתקשורת

- הרחבת ההשתתפות של נשים בעמדות השפעה בתחום התקשורת, והרחבת נגישותן לאמצעי התקשורת, במטרה לאפשר מתן ביטוי לנשים באמצעות התקשורת.
- מעקב אחר הצגה מאוזנת ולא סטריאוטיפית של נשים בתקשורת.

11. נשים ואיכות הסביבה

- שילוב נשים בתהליכי קבלת החלטות בנושאי איכות הסביבה.
- שילובם של שיקולים מגדריים במדיניות, בתכנון ובפיתוח בר קיימא בנושאי איכות הסביבה.
- חיזוק גופים ומערכות שתפקידם להעריך את השפעת התוכניות בתחום איכות הסביבה על נשים.

12. נערות

- ביעור כל צורות הפליה כלפי נערות.
- ביעור גישות תרבותיות שליליות כלפי נערות.
- ביעור הפליה כלפי נערות בתחום החינוך וההכשרה.
- ביעור תופעת הניצול של ילדים ונוער בתחום התעסוקה.
- ביעור כל צורות האלימות כלפי נערות.
- העמקת המודעות בקרב נערות כדי לעודד את מעורבותן והשתתפותן בתחומי החיים החברתיים, הכלכליים והפוליטיים.
- חיזוק מקומה של המשפחה בקידום מעמדה של הנערה.

מבוא ל – CEDAW

האמנה בדבר ביטול ההפליה נגד נשים, ה-CEDAW, היא אמנה שהתקבלה באו"ם ב-18 בדצמבר 1979, ונכנסה לתוקף לגבי ישראל ב-2 בנובמבר 1991. האמנה מאשררת מחדש את זכויות האדם הבסיסיות, ומדגישה את עיקרון שוויון הזכויות המלא בין גברים לבין נשים: זכויות כלכליות, סוציאליות, תרבותיות, אזרחיות ומדיניות.

המדינות החתומות על אמנה זו, מתחייבות לעגן בחוקיהן את עיקרון השוויון ולאמץ אמצעי עונשין חוקיים, שיאסרו הפליה נשים בכל צורותיה. על המדינות לקבוע בחוק הגנה על זכויות הנשים, ומוטל עליהן לבער דעות קדומות, לפעול לשינוי ו/או לביטול חוקים, תקנות ומנהגים, וחלוקת תפקידים סטריאוטיפית של נשים וגברים. המדינות מתחייבות שנשים תוכלנה להצביע/להיבחר בבחירות ובמשאלי עם, שתוכלנה להשתתף בעיצוב המדיניות של הממשל ושל הוצאתה לפועל, שתוכלנה לשאת כל תפקיד ציבורי בכל דרגי הממשל וכן להשתתף בארגונים ובאיגודים לא ממשלתיים, הנוטלים חלק בחיים המדיניים והציבוריים במדינה.

המדינות החתומות על האמנה, יפעלו כדי שנשים יוכלו לייצג את ממשלתן, באופן שוויוני, בתחום הבין-לאומי ולהשתתף בעבודתם של ארגונים בינלאומיים. המדינות מתחייבות לקיים שוויון הזדמנויות לנשים בתחומי האזרחות, התעסוקה, הבריאות, הכלכלה והחברה, ברכישת השכלה, בקבלת מלגות, שוויון בשכר ושוויון בנגישות לכול המשאבים הכלכליים.

כדי לעקוב אחר ביצוע האמנה מינה האו"ם ועדה הכוללת 18 מומחים בתחומים הנדונים. המדינות השותפות באמנה יגישו למזכיר הכללי של האומות המאוחדות דוחות תקופתיים על הנעשה בתחום.

מדינת ישראל אישרה אמנה זו עם הסתייגות בנושא מינון של נשים לתפקידי שיפוט בבתי דין דתיים וכן במספר סעיפים נוספים הקשורים לענייני דת.

אמנה בדבר ביטול אפליה נגד נשים לצורותיה*

נעשתה ביום 18 בדצמבר, 1979 נכנסה לתוקף לגבי ישראל ביום 2 בנובמבר, 1991 פורסמה בכתבי אמנה 1035

המדינות שהן צד באמנה זו,

ברושמן לפנין כי מגילת האומות המאוחדות שבה ומאשרת את האמונה בזכויות היסוד של האדם, בכבודה וביקרה של נפש האדם ובזכויות שוות לגבר ולאישה,

ברושמן לפנין כי ההצהרה האוניברסלית בדבר זכויות האדם מאשרת את עיקרון אי קבילותה של אפליה, ומצהירה כי כל בני אנוש נולדו בני חורין ושווים בכבוד ובזכויות, וכי כל אדם זכאי לכל הזכויות והחירויות המפורטות בה, ללא הבחנה לסוגיה, לרבות הבחנה על יסוד מין,

ברושמן לפנין כי על המדינות בעלות האמנה הבינלאומית בדבר זכויות האדם מוטלת החובה להבטיח את זכויותיהם השוות של גברים ונשים ליהנות מכל הזכויות הכלכליות, הסוציאליות, התרבותיות, האזרחיות והמדיניות,

ביתן את דעתן לאמנות הבינלאומיות שנכרתו בחסות האומות המאוחדות והסוכנויות המיוחדות לקידום שוויון הזכויות של גברים ונשים,

בהוסיפן וברושמן לפנין את ההחלטות, ההצהרות וההמלצות שאימצו האומות המאוחדות והסוכנויות המיוחדות לקידום שוויון הזכויות בין גברים ונשים,

בהיותן מודאגות עם זאת, כי על אף מסמכים שונים אלה ממשיכה להתקיים אפליה נרחבת נגד נשים,

בהזכיר כי אפליה נגד נשים מפירה את עקרונות שוויון הזכויות ושמירת כבודו של בן אנוש, הינה מכשול להשתתפותן של נשים, בתנאים שווים לתנאי הגברים, בחיים המדיניים, הסוציאליים, הכלכליים והתרבותיים בארצותיהן, מעכבת את צמיחת רווחתן של החברה והמשפחה ומקשה על פיתוחו המלא של הכוח הטמון בנשים, בשירות ארצותיהן ובשירות האנושות,

בהיותן מודאגות מכך שבמצבי עוני ניתנת לנשים גישה מועטת ביותר למזון, בריאות, חינוך, הכשרה, אפשרויות תעסוקה וצרכים אחרים,

בהיותן משוכנעות כי כינונו של סדר כלכלי בינלאומי חדש מבוסס על ישר ועל צדק יתרום באורח משמעותי לקידום השוויון בין גברים ונשים,

בהטעימן כי עקירה של אפרטהייד, של כל גזענות לצורותיה, אפליה גזעית, קולוניאליזם, ניאו-קולוניאליזם, תוקפנות, כיבוש ושלטון זרים, והתערבות בענייניהן הפנימיים של מדינות, הינה חיונית להנאה מלאה מזכויותיהם של גברים ונשים,

באשרן כי חיזוק השלום והביטחון הבינלאומיים, הפגת המתח הבינלאומי, שיתוף-פעולה הדדי בין כל המדינות, בלא שים לב למשטרן הסוציאלי והכלכלי, פירוק נשק כללי ושלם, ובמיוחד פירוק נשק גרעיני בפיקוח בינלאומי קפדני ועיל, אישור עקרונות הצדק, השוויון והתועלת ההדדית ביחסים שבין ארצות, מימוש זכותם של עמים הנתונים בשליטה זרה וקולוניאלית ותחת כיבוש זר להגדרה עצמית ולעצמאות, וכן כיבוד הריבונות הלאומית והשלמות הטריטוריאלית, יסייעו לקדמה ולפיתוח סוציאליים, וכתוצאה מכך יתרמו להשגת השוויון המלא בין גברים ונשים,

* מתוך אתר האגודה לזכויות האזרח: <http://www.acri.org.il/story.aspx?id=119>

בהיותן משוכנעות כי פיתוחה המלא והשלם של ארץ, רווחת העולם ועניין השלום, מחייבים השתתפות מרבית של נשים, בתנאים שווים לתנאי הגברים, בכל התחומים,

בזכרן את תרומתן הגדולה של נשים לרווחת המשפחה ולפיתוח החברה, תרומה שטרם הוכרה במלואה, את משמעותה החברתית של האמהות ואת תפקיד שני ההורים גם יחד במשפחה ובגידול ילדים, ובהיותן מודעות לכך כי תפקידה של האישה בהולדה מן הנמנע כי יהיה בסיס לאפליה, אדרבא, גידולם של ילדים מצריך חלוקת אחריות בין גברים ונשים והחברה בכללותה,

בהיותן מודעות לכך, כי נדרש שינוי בתפקידם המסורתי של גברים וכן של נשים בחברה ובמשפחה כדי להשיג שוויון מלא בין גברים ונשים,

בהיותן נחושות בדעתן להוציא אל הפועל את העקרונות שפורטו בהצהרה בדבר ביטול אפליה נגד נשים, ולשם כך, לאמץ את האמצעים הנדרשים לביטול אפליה כאמור לצורותיה וגילוייה,

הסכימו לאמור:

■ חלק 1

סעיף 1

למטרות אמנה זו, המונח "אפליית נשים" משמעו כל הבחנה, הוצאה מן הכלל או הגבלה על יסוד מין, שתוצאתן או מטרתן לפגום או לבטל את ההכרה, ההנאה והשימוש בידי נשים, בלא שים לב למעמדן האישי, על בסיס שוויון בין גברים ונשים, בזכויות האדם וחירויות היסוד בתחום המדיני, הכלכלי, הסוציאלי, התרבותי, האזרחי או בכל תחום אחר.

סעיף 2

המדינות שהן צד באמנה מגנות אפליה נגד נשים לצורותיה, מסכימות לנקוט באמצעים מתאימים וללא דיחוי מדיניות של ביטול אפליה נגד נשים, ולתכלית זו, מתחייבות:

(א) לגלם את עקרון השוויון של גברים ונשים בחוקותיהן הלאומיות, או בתחיקה מתאימה אחרת, מקום שעקרון זה טרם נכלל בהן, ולהבטיח, באמצעות החוק ואמצעים מתאימים אחרים, את מימושו בפועל של עיקרון זה;

(ב) לאמץ אמצעים נאותים, תחיקתיים ואחרים, לרבות הוראות עונשיות, מקום שמתאימים, אשר יאסרו כל אפליה נגד נשים;

(ג) לקבוע הגנה חוקית על זכויותיהן של נשים, על בסיס שווה עם גברים, ולהבטיח, באמצעות ערכאות בינלאומיות מוסמכות ומוסדות ציבור אחרים, הגנה יעילה על נשים מפני מעשי אפליה לסוגיהם;

(ד) להימנע ממעשה או נוהג של אפליה נגד נשים, ולהבטיח כי רשויות ומוסדות הציבור יפעלו בהתאם לחובה זו;

(ה) לנקוט את כל האמצעים המתאימים כדי לבטל אפליה נגד נשים בידי בני אדם, ארגונים או מפעלים;

(ו) לנקוט את כל האמצעים המתאימים, לרבות חקיקה, כדי לשנות או לבטל חוקים, תקנות, מנהגים ונוהגים קיימים המהווים אפליה נגד נשים;

(ז) לבטל הוראות עונשין לאומיות המהוות אפליה נגד נשים.

סעיף 3

המדינות שהן צד באמנה ינקטו בכל התחומים, במיוחד בתחום המדיני, הסוציאלי, הכלכלי והתרבותי, את האמצעים המתאימים, לרבות חקיקה, כדי להבטיח את מלוא ההתפתחות והקידום של נשים, במטרה לערוב להן על שימוש בזכויות האדם ובחירויות היסוד, והנאה מהן, על בסיס של שוויון עם גברים.

סעיף 4

1. אימוצם בידי מדינות שהן צד באמנה, של אמצעים זמניים מיוחדים שמטרתם להחיש שוויון למעשה בין גברים ונשים, לא יראו אותו בגדר אפליה, כמוגדר באמנה זו, אולם אימוץ זה לא יגרור בשום אופן, כתוצאה מכך, קיומן של אמות מידה בלתי שוות או נפרדות; אמצעים אלה יופסקו משיושגו המטרות של שוויון ההזדמנות ושוויון היחס.

2. אימוצם בידי מדינות שהן צד באמנה, של אמצעים מיוחדים, לרבות אותם אמצעים הכלולים באמנה זו, שמטרתם להגן על האמהות, לא יראו אותו כמפלה.

סעיף 5

המדינות שהן צד באמנה ינקטו את האמצעים המתאימים:

(א) כדי לשנות את דפוסי ההתנהגות החברתית והתרבותית של גברים ונשים, במגמה להשיג את ביעורם של דעות קדומות ומנהגים מקובלים ואחרים המבוססים על רעיון נחיתתו או עליונותו של אחד המינים, או על תפקידים סטריאוטיפיים לגברים ולנשים;

(ב) כדי להבטיח שהחינוך לחיי משפחה יכול להבנה נכונה של אמהות כפונקציה חברתית, והכרה באחריותם המשותפת של גברים ונשים לגידול ילדיהם והתפתחותם, מתוך הבנה כי עניינם של הילדים הינו השיקול הראשון במעלה בכל מקרה.

סעיף 6

מדינות שהן צד באמנה ינקטו את האמצעים המתאימים, לרבות חקיקה, כדי לבטל סחר נשים וניצול זנותן של נשים לצורותיהם.

■ חלק 2

סעיף 7

המדינות שהן צד באמנה ינקטו את האמצעים המתאימים כדי לבטל אפליה נגד נשים בחיים המדיניים והציבוריים של הארץ, ובמיוחד יבטיחו, בתנאים שווים לתנאי הגברים, את הזכות:

(א) להצביע בכל בחירות ומשאלי-עם ולהיות כשירות להיבחר לכל הגופים הנבחרים על-ידי הציבור;

(ב) להשתתף בעיצובה של מדיניות הממשל ובהוצאתה לפועל, ולהחזיק במשרה ציבורית ולמלא כל תפקיד ציבורי בכל דרגי הממשל;

(ג) להשתתף בארגונים ובאיגודים לא-ממשלתיים הקשורים לחיים הציבוריים והמדיניים של הארץ.

סעיף 8

המדינות שהן צד באמנה ינקטו את כל האמצעים המתאימים כדי להבטיח לנשים, בתנאים שווים לתנאי הגברים, וללא אפליה, את ההזדמנות לייצג את ממשלתן במישור הבינלאומי ולהשתתף בעבודתם של ארגונים בינלאומיים.

סעיף 9

1. המדינות שהן צד באמנה יעניקו לנשים זכויות שוות לתנאי הגברים לרכוש, להחליף או לשמור את אזרחותן. הן יבטיחו במיוחד כי לא נישואים עם זר, ולא המרת אזרחות בידי הבעל במשך הנישואים, ישנו אוטומטית את אזרחות האישה, יעשו אותה לחסרת אזרחות, או יכפו עליה את אזרחות הבעל.
2. מדינות שהן צד באמנה יעניקו לנשים זכויות שוות לתנאי הגברים באשר לאזרחות של ילדיהן.

■ חלק 3

סעיף 10

- המדינות שהן צד באמנה ינקטו את האמצעים המתאימים כדי לבטל אפליה נגד נשים, במטרה להבטיח להן זכויות שוות לזכויות גברים בתחום החינוך, ובמיוחד להבטיח, על בסיס של שוויון בין גברים ונשים:
- (א) אותם תנאים בהדרכה לתפקיד או למקצוע, בגישה ללימודים והשגת דיפלומות במוסדות חינוך מכל הסוגים, באזורים כפריים כבאזורים עירוניים; שוויון זה יובטח בחינוך הקדם-בית-ספרי, הכללי, הטכני, המקצועי והטכני הגבוה, וכן בכל סוגי ההכשרה המקצועית;
  - (ב) גישה לאותן תכניות לימודים, לאותן בחינות, לסגל הוראה באותה רמת כישורים, ולחצרות בית-ספר וציוד לימודי באותה איכות;
  - (ג) ביעור תפיסות סטריאוטיפיות באשר לתפקידיהם של גברים ונשים בכל רמות החינוך לצורותיו, באמצעות עידוד לחינוך מעורב ולסוגי חינוך אחרים אשר יסייעו בהשגת מטרה זו, ובמיוחד באמצעות תיקון של ספרי לימוד ותוכניות לבתי-ספר והתאמת שיטות הוראה;
  - (ד) אותן ההזדמנויות לזכות במלגות ומענקי לימוד אחרים;
  - (ה) אותן הזדמנויות לגשת לתוכניות של לימודי המשך, לרבות תוכניות למידת קרוא וכתוב תפקודית למבוגרים, במיוחד כאלה הנועדו לצמצם, תוך פרק זמן קצר ככל שאפשר, פערים בחינוך שבין גברים ונשים;
  - (ו) הפחתת שיעורי נשירתן של סטודנטיות, וארגון תוכניות לנערות ונשים שעזבו את בית הספר בטרם עת;
  - (ז) אותן הזדמנויות להשתתפות פעילה בספורט ובחינוך גופני;
  - (ח) גישה למידע מיוחד בנושאי חינוך, כדי לסייע בהבטחת בריאות המשפחות ורווחתן, לרבות מידע ועצה בתכנון משפחה.

סעיף 11

1. המדינות שהן צד באמנה ינקטו את האמצעים המתאימים כדי לבטל אפליה נגד נשים בתחום התעסוקה, כדי להבטיח, על בסיס של שוויון בין גברים ונשים, אותן הזכויות, ובמיוחד:
  - (א) הזכות לעבוד כזכות בלתי-ניתנת לשלילה של כל בני אנוש;
  - (ב) הזכות לאותן הזדמנויות לעבוד, לרבות החלת אותן אמות מידה לשם סלקציה בענייני תעסוקה;
  - (ג) הזכות לבחירה חופשית של מקצוע ותעסוקה, הזכות לקידום, לביטחון בעבודה ולכל ההטבות ותנאי השירות, והזכות לקבל הכשרה מקצועית והכשרה מקצועית חוזרת, לרבות חניכות, הכשרה מקצועית מתקדמת, והכשרה חוזרת ונשנית;

- (ד) הזכות לשכר שווה, לרבות הטבות, וליחס שווה לגבי עבודה בעלת ערך שווה, וכן שוויון התייחסות בהערכת טיבה של העבודה;
- (ה) הזכות לביטחון סוציאלי, במיוחד במקרה של פרישה, אבטלה, מחלה, נכות וזקנה ואובדן יכולת אחרת לעבוד, וכן הזכות לחופשה בתשלום;
- (ו) הזכות להגנה על הבריאות ולבטיחות בתנאי עבודה, לרבות שמירת הפונקציה של ילודה.
2. כדי למנוע אפליה נגד נשים מטעמי נישואין או אמהות ולהבטיח את זכותן הממשית לעבוד, ינקטו המדינות שהן צד באמנה אמצעים מתאימים על-מנת:
- (א) לאסור, אף בהטלת עונשים, פיטורים מסיבת הריון או חופשת לידה, ואפליה בפיטורים על יסוד מעמד נישואין;
- (ב) להנהיג חופשת לידה בתשלום או בהטבות סוציאליות שוות-ערך, ללא אובדן של תעסוקה קודמת, זכויות ותק ותוספות סוציאליות;
- (ג) לעודד מתן שירותי סיוע סוציאליים חיוניים, על-מנת לאפשר להורים לשלב התחייבויות משפחתיות עם אחריות בעבודה והשתתפות בחיי ציבור, במיוחד באמצעות קידום כינונה של רשת שירותים לטיפול בילדים ופיתוחה;
- (ד) לספק הגנה מיוחדת לנשים בעת ההריון בסוגי עבודה שהוכחו כמזיקים להן.
3. התחיקה המגינה הנוגעת לנושאים הכלולים בסעיף זה תיבחן תקופתית לאור הידע המדעי והטכנולוגי, ותתוקן, תבוטל או תורחב, לפי הצורך.

סעיף 12

1. המדינות שהן צד באמנה ינקטו את האמצעים המתאימים כדי לבטל אפליה נגד נשים בתחום הטיפול הרפואי, במטרה להבטיח, על בסיס של שוויון בין גברים ונשים, גישה לשירותי בריאות, לרבות כאלה הנוגעים לתכנון המשפחה.
2. על-אף הוראות ס"ק 1 לעיל, יבטיחו המדינות שהן צד באמנה לנשים שירותים מתאימים בקשר להריון, ללידה ולתקופה שלאחר הלידה, בהעניקן, מקום שנחוץ, שירותי חינוך, וכן הזנה מתאימה במשך ההריון וההנקה.

סעיף 13

- המדינות שהן צד באמנה ינקטו את האמצעים המתאימים כדי לבטל אפליה נגד נשים בתחומים אחרים של החיים הכלכליים והחברתיים, במטרה להבטיח, על בסיס של שוויון בין גברים ונשים, אותן הזכויות, ובמיוחד:
- (א) הזכות לקצבאות משפחה;
- (ב) הזכות להלוואות בנקאיות, למשכנתאות ולצורות אחרות של אשראי פיננסי;
- (ג) הזכות להשתתף בפעילויות בידור, ספורט, ובכל ההיבטים של חיי תרבות.

סעיף 14

1. המדינות שהן צד באמנה יביאו בחשבון את הבעיות המיוחדות שבפניהן ניצבות נשים כפריות ואת התפקידים המשמעותיים שממלאות הללו בקיומן הכלכלי של משפחותיהן, לרבות עבודתן במגזרים כלכליים שאינם נושאי גמול כספי, וינקטו את האמצעים המתאימים במטרה להבטיח את החלתן של הוראות אמנה זו לגבי נשים באזורים כפריים.
2. המדינות שהן צד באמנה ינקטו את האמצעים המתאימים כדי לבטל אפליה נגד נשים באזורים

- כפריים, במטרה להבטיח, על בסיס של שוויון בין גברים ונשים, כי ישתתפו בפיתוח הכפרי וייהנו ממנו, ובמיוחד יבטיחו לאותן נשים את הזכות:
- (א) להשתתף בעיבודו של תכנון הפיתוח ובביצועו בכל הרמות;
- (ב) לגשת לשירותי בריאות נאותים, לרבות מידע, יעוץ ושירותי תכנון המשפחה;
- (ג) ליהנות במישרין מתוכניות ביטוח סוציאלי;
- (ד) לקבל הכשרה וחינוך לסוגיהם, פורמליים ולא-פורמליים, לרבות כזה הקשור לידיעת קרוא וכתוב תפקודית, וכן בין היתר, את ההנאה משירותים קהילתיים והיקפיים, במטרה להגדיל את מיומנותן הטכנית;
- (ה) לארגן קבוצות וקואופרטיבים לעזרה עצמית, במטרה להשיג גישה שווה להזדמנויות כלכליות באמצעות תעסוקה או תעסוקה עצמית;
- (ו) להשתתף בכל פעילויות הקהילה;
- (ז) להשיג גישה לאשראי ולהלוואות חקלאיים, לשירותי שיווק, לטכנולוגיה מתאימה, ויחס שווה ברפורמה קרקעית וחקלאית, וכל בתוכניות להסדרי יישוב חוזר;
- (ח) ליהנות מתנאי חיים נאותים, במיוחד שיכון, תברואה, חשמל ואספקת מים, תחבורה ותקשורת.

■ חלק 4

סעיף 15

1. המדינות שהן צד באמנה יעניקו לנשים שוויון עם גברים בפני החוק.
2. המדינות שהן צד באמנה יעניקו לנשים, בעניינים אזרחיים, כשירות משפטית זהה לזו של גברים ואותן הזדמנויות להשתמש בכשירות זו. במיוחד, הן יתנו לנשים זכויות שוות לכרות חוזים ולנהל רכוש, וינהגו בהן יחס שווה בכל שלבי ההליכים בבתי משפט ובבתי דין.
3. המדינות שהן צד באמנה מסכימות כי כל החוזים וכל המסמכים הפרטיים האחרים מכל סוג שלהם תוצא משפטי המכוון להגבלת כשירותן המשפטית של נשים, יראו אותם בטלים ומבוטלים.
4. המדינות שהן צד באמנה יעניקו לגברים ולנשים זכויות שוות לגבי החוק הנוגע לתנועת בני אדם ולחופש לבחור את מגוריהם ומקום מושבם.

סעיף 16

1. המדינות שהן צד באמנה ינקטו כל האמצעים המתאימים כדי לבטל אפליה נגד נשים בכל העניינים הנוגעים לנישואין וליחסי משפחה, ובמיוחד יבטיחו, על בסיס של שוויון בין גברים ונשים:
  - (א) זכות שווה להתקשר בנישואין;
  - (ב) זכות שווה לבחור בן זוג באורח חופשי ולהתקשר בנישואין אך ורק בהסכמתן, חופשית ומלאה;
  - (ג) זכויות וחובות שוות במשך הנישואין ובעת פירוקם;
  - (ד) זכויות וחובות שוות כהורים, בלי שים לב למעמד המשפחתי, בעניינים הנוגעים לילדיהן; בכל מקרה יהא עניינם של הילדים בעל חשיבות עליונה;
  - (ה) זכויות שוות להחליט באורח חופשי ואחראי לגבי מספר הילדים ומרווח הזמן שביניהם, ולהשיג גישה לידע, לחינוך ולאמצעים אשר יאפשרו להן להשתמש בזכויות אלו;

- (ו) זכויות וחובות שוות בעניין אפטרופסות, פיקוח, נאמנות ואימוץ ילדים, או מוסדות דומים, מקום שמושגים אלה קיימים בחקיקה הלאומית; בכל מקרה יהיה עניינם של הילדים בעל חשיבות עליונה;
- (ז) זכויות אישיות שוות כבעל וכאישה, לרבות הזכות לבחור שם משפחה, מקצוע ותעסוקה.
2. לא יהא תוצא חוקי לאירוסי ילד ונישואיו, ותינקט פעולה ככל שידרש, לרבות חקיקה, כדי לקבוע גיל מינימום לנישואים ולעשות את רישום הנישואין במרשם רשמי לחובה.

■ חלק 5

סעיף 17

1. במטרה לבחון את ההתקדמות בביצוע אמנה זו, תוקם ועדה לביטול אפליה נגד נשים (להלן הוועדה), שתהא מורכבת, בעת כניסתה לתוקף של האמנה, משמונה-עשר מומחים הידועים במוסריותם הגבוהה ובמומחיות בתחום הנדון באמנה, ולאחר אישור האמנה, או הצטרפות אליה, בידי המדינה השלושים וחמש, מעשרים ושלושה מומחים כאמור. המומחים ייבחרו בידי המדינות שהן צד באמנה מקרב אזרחיהן, וישמשו בתפקידם האישי, תוך שימת לב לחלוקה גיאוגרפית צודקת ולייצוג צורות תרבות השונות וכן שיטות משפט העיקריות.
2. חברי הוועדה ייבחרו בהצבעה חשאית מתוך רשימת אנשים שיוצעו על-ידי המדינות שהן צד באמנה. כל מדינה שהינה צד באמנה רשאית להציע אדם אחד מקרב אזרחיה.
3. הבחירה הראשונה תתקיים ששה חודשים לאחר תאריך כניסת אמנה זו לתוקפה. לפחות שלושה חודשים לפני תאריך כל בחירה, ישלח המזכיר הכללי של האומות המאוחדות מכתב אל המדינות שהן צד באמנה, המזמן אותן להגיש את מועמדיהן בתוך חודשיים ימים. המזכיר הכללי יכין רשימה בסדר אלפביתי של כל האנשים שהוצעו כך, תוך ציון המדינות אשר הציעו אותם, ויגיש אותה למדינות שהן צד באמנה.
4. בחירתם של חברי הוועדה תתקיים בכינוס המדינות שהן צד באמנה, אשר יזמן המזכיר הכללי במרכז האומות המאוחדות. בכינוס זה, שלגביו יהוו שני שלישים של המדינות שהן צד באמנה מניין חוקי, ייבחרו חברי הוועדה המועמדים אשר יקבלו את מספר הקולות הגדול ביותר ורוב מוחלט מקולות נציגיהן של המדינות שהן צד באמנה הנוכחית והמצביעים.
5. חברי הוועדה ייבחרו לתקופה של ארבע שנים. עם זאת, תקופת כהונתם של תשעה מן החברים אשר ייבחרו בבחירה הראשונה תסתיים בתום שנתיים ימים; מייד לאחר הבחירה הראשונה יעלה יושב ראש הוועד בגורל את שמות תשעת החברים הללו.
6. בחירת חמשת החברים הנוספים של הוועדה תתקיים בהתאם להוראות ס"ק 2 3 4- לסעיף זה, לאחר האישור או ההצטרפות השלושים וחמש. תקופת כהונתם של שניים מחמשת החברים הנוספים שנבחרו בהזדמנות זו תסתיים בתחום שנתיים-ימים, לאחר ששמות שני חברים אלה הועלו בגורל על-ידי יושב ראש הוועד.
7. למילוי של מקומות שנתפנו באורח מקרי, תמנה המדינה שהמומחה שלה חדל למלא תפקידו כחבר הוועדה, מומחה אחר מקרב אזרחיה, בכפוף לאישור הוועדה.
8. באישור העצרת הכללית, יקבלו חברי הוועדה גמול מן האומות המאוחדות, באותם מתנים ותנאים כפי שעשויה העצרת להחליט, בשים לב לחשיבות תפקידיה של הוועדה.

9. המזכיר הכללי של האומות המאוחדות יספק את חבר העובדים ואת המתקנים הנחוצים לביצועם היעיל של תפקידי הוועדה לפי אמנה זו.

סעיף 18

1. המדינות שהן צד באמנה מתחייבות להגיש למזכיר הכללי של האומות המאוחדות, לעיון הוועדה, דין וחשבון על האמצעים - תחיקתיים, שיפוטיים, מינהליים, או אחרים - שאימצו כדי לתת תוקף להוראות אמנה זו, ועל ההתקדמות שנעשתה בדיון:

א. בתוך שנה אחת מכניסתה לתוקפה לתקופה לגבי המדינה הנוגעת בדבר; וכן ב. בהמשך, לפחות כל ארבע שנים, ונוסף לכך, כל אימת שהוועדה תבקש זאת.

2. הדינים וחשבונות יכול שיצינו את הגורמים והקשיים המשפיעים על רמת מיליון של ההתחייבויות על פי אמנה זו.

סעיף 19

1. הוועדה תאמץ את כלליה היא בענייני נוהל.

2. הוועדה תבחר את נושאי התפקידים שלה לתקופה של שנתיים ימים.

סעיף 20

1. הוועדה תתכנס כרגיל לתקופה של לא יותר משבועיים ימים מדי שנה בשנה, כדי לבחון את הדינים וחשבונות המוגשים בהתאם לסעיף 18 לאמנה זו.

2. כינוסי הוועדה יתקיימו כרגיל במרכז האומות המאוחדות, או בכל מקום נוח אחר, כפי שתחליט הוועדה.

סעיף 21

1. הוועדה תדווח מדי שנה על פעילויותיה לעצרת הכללית באמצעות המועצה הכלכלית והסוציאלית. כמו כן היא רשאית להגיש הצעות והמלצות כלליות מבוססות על בחינת הדוחות והמידע המתקבלת מן המדינות שהן צד באמנה. הצעות והמלצות כלליות כאמור ייכללו בדיון וחשבון של הוועדה יחד עם הערות, אם ישנן כאלו, מאת המדינות שהן צד באמנה.

2. המזכיר הכללי יעביר את הדינים וחשבונות של הוועדה לידיעת הוועדה למעמד האישה.

סעיף 22

סוכנויות מיוחדות יהיו זכאיות להיות מיוצגות בעת בחינת ביצוען של אותן הוראות של אמנה זו הנוגעות לתחום פעילויותיהן. הוועדה רשאית לזמן את הסוכנויות המיוחדות ולהגיש דינים וחשבונות בדבר ביצוע האמנה בשטחים הנוגעים לתחום פעילויותיהן.

■ חלק 6

סעיף 23

אין באמנה זו כדי לפגוע בהוראות שיש בהן כדי לקדם יותר את השגת השוויון בין גברים ונשים, העשויות להיכלל:

(א) בחקיקתה של מדינה שהינה צד באמנה;

(ב) בכל אמנה, חוזה או הסכם בינלאומיים התקפים לגבי אותה מדינה.

סעיף 24

המדינות שהן צד באמנה מתחייבות לאמץ את האמצעים הנחוצים במישור הלאומי, המכוונים להשגת מימושו המלא של הזכויות המוכרות באמנה זו.

סעיף 25

1. אמנה זו תיפתח לחתימה בידי כל המדינות.
2. המזכיר הכללי של האומות המאוחדות נקבע כנפקדה של אמנה זו.
3. אמנה זו טעונה אישור. מסמכי האישור יופקדו אצל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות.
4. אמנה זו תיפתח להצטרפות בידי כל המדינות. ההצטרפות תבוצע בהפקדת מסמך הצטרפות אצל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות.

סעיף 26

1. בקשה לבחינה מחדש של אמנה זו יכול שתיעשה בכל עת על-ידי כל מדינה שהינה צד באמנה, באמצעות הודעה בכתב שתישלח אל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות.
2. העצרת הכללית של האומות המאוחדות תחליט על הצעדים, אם ידרשו כאלה, שיש לנקוטם לגבי בקשה כאמור.

סעיף 27

1. אמנה זו תיכנס לתוקף ביום השלושים לאחר תאריך הפקדת מסמך האישור או ההצטרפות העשרים אצל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות.
2. לגבי כל מדינה המאשרת את האמנה הזאת או המצטרפת אליה לאחר הפקדת מסמך האישור או ההצטרפות העשרים, תיכנסת האמנה לתוקפה ביום השלושים לאחר תאריך הפקדת מסמך אישורה או הצטרפותה.

סעיף 28

1. המזכיר הכללי של האומות המאוחדות יקבל ויפיץ בין כל המדינות את נוסח ההסתייגויות שנמסרו על-ידי מדינות בעת האישור או ההצטרפות.
2. הסתייגות שאינה מתיישבת עם נושא אמנה זו ומטרתה - לא תותר.
3. ניתן להסתלק מהסתייגויות בכל עת, בהודעה שתישלח אל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות, אשר יודיע אז על כך לכל המדינות. הודעה כאמור תהא לבת-פועל בתאריך שבו נתקבלה.

סעיף 29

1. מחלוקת בין שתיים או יותר מדינות שהן צד באמנה, בנוגע לפירוש אמנה זו או החלתה, שלא יושבה במשא ומתן, תוגש, לבקשת אחת מהן, לבוררות. לא יכלו הצדדים, בתוך שישה חודשים מתאריך הבקשה לבוררות, להסכים בדבר ארגון הבוררות, רשאי אחד הצדדים למסור את המחלוקת לבית הדין הבינלאומי, באמצעות בקשה בהתאם לחוקת בית הדין.
2. מדינה שהינה צד באמנה רשאית, בעת החתימה על אמנה זו, אישורה או ההצטרפות אליה, להצהיר כי אינה רואה עצמה קשורה בס"ק 1 לסעיף זה. המדינות האחרות שהן צד באמנה לא יהיו קשורות בס"ק 1 לסעיף זה לגבי מדינה שמסרה הסתייגות כאמור.
3. מדינה שהיא צד באמנה שמסרה הסתייגות בהתאם לס"ק 2 לסעיף זה רשאית, בכל עת, להסתלק מהסתייגות זו, בהודעה למזכיר הכללי של האומות המאוחדות.

סעיף 30

אמנה זו, אשר דין מקור שווה לנוסחיה הערבי, הסיני, האנגלי, הצרפתי, הרוסי והספרדי, תופקד אצל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות.

ולראיה חתמו החתומים מטה, שהורשו כדון, על אמנה זו.

הסתייגות והצהרה [לגבי תחולת האמנה בישראל]

בעת האישור, רושמת מדינת ישראל הסתייגות והצהרה, כלהלן:

1. מדינת ישראל מסתייגת לגבי סעיף 7(ב) לאמנה, בנוגע למינוי נשים לכהן בתפקיד שיפוטי בבתי הדין הדתיים, מקום שמינוי כזה אסור על פי דיני העדות הדתיות בישראל. מלבד זאת יושם סעיף זה במלואו בישראל, והא ראייה, נשים משתתפות באופן בולט בחיי הציבור על כל היבטיהם.
2. מדינת ישראל מסתייגת לגבי סעיף 16 לאמנה, במידה שדיני המעמד האישי מחייבים את העדות הדתיות בישראל אינם תואמים את הוראות אותו סעיף.
3. מדינת ישראל מצהירה כי אין היא רואה את עצמה מחויבת על-ידי ס"ק 1 לסעיף 29 לאמנה, בנוגע ליישוב סכסוכים.